

NR 134/2014

**CZY ZAANGAŻOWANIE SPOŁECZNOŚCI
MIĘDZYNARODOWEJ W ROZWIĄZANIE
KONFLIKTU UKRAIŃSKIEGO JEST
WYSTARCZAJĄCE?**

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 14 stycznia 2014 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Sytuacja na Ukrainie jest wciąż napięta. W okresie poprzedzającym wrześniowy sondaż¹ podpisane zostało w Mińsku na Białorusi porozumienie pokojowe, zakładające m.in. dwustronne zawieszenie broni między stronami konfliktu oraz decentralizację władzy poprzez nadanie specjalnego statusu kontrolowanym przez rebeliantów obszarom w obwodach donieckim i ługańskim. W związku z ustanowionym rozejmem Unia Europejska wstrzymywała się z nałożeniem kolejnych sankcji gospodarczych na Rosję, jednak jego postanowienia nie były przestrzegane, więc ostatecznie, na początku realizacji naszego sondażu, kolejny pakiet sankcji został wprowadzony.

W badaniu, poza kwestiami monitorowanymi przez nas już od dłuższego czasu, czyli zainteresowaniem wydarzeniami u naszych wschodnich sąsiadów, obawami dotyczącymi bezpieczeństwa Polski, Europy i świata w związku z wydarzeniami na Ukrainie, zapytaliśmy również o ocenę dotychczasowego zaangażowania społeczności międzynarodowej w rozwiązanie tego konfliktu – czy jest ono wystarczające i jakie działania, zdaniem ankietowanych, powinno obejmować.

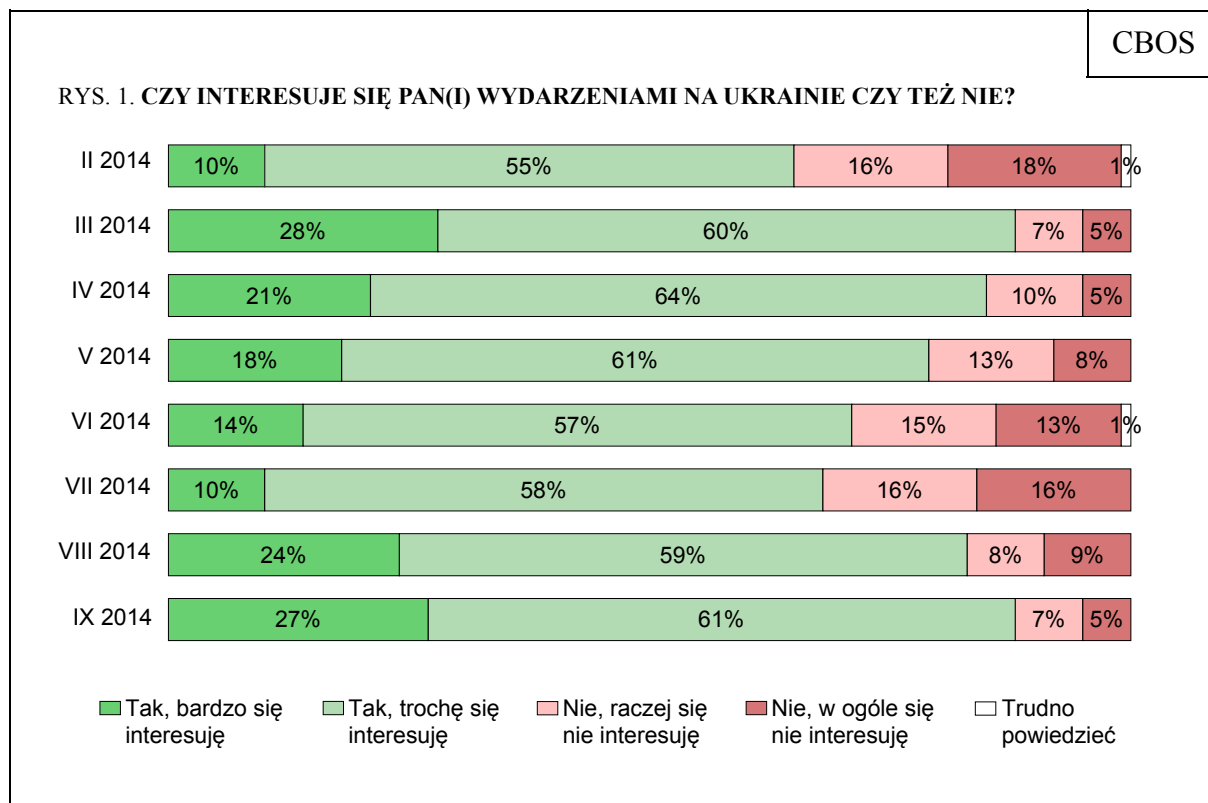
ZAINTERESOWANIE SYTUACJĄ NA UKRAINIE I POCZUCIE ZAGROŻENIA

Utrzymuje się bardzo duże zainteresowanie wydarzeniami za naszą wschodnią granicą. We wrześniu ogromna większość badanych (88%, o 5 punktów więcej niż miesiąc wcześniej) deklaruje, że śledzi przebieg wydarzeń na Ukrainie. Patrząc z dłuższej perspektywy można zauważyć, że zainteresowanie wydarzeniami na Ukrainie, jakie zarejestrowaliśmy w marcu, podczas tzw. kryzysu krymskiego, było prawie powszechne (88%), w kolejnych miesiącach zaś systematycznie spadało. Ponowny wzrost zainteresowania

---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (292) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 11–17 września 2014 roku na liczącej 946 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

wydarzeniami za naszą wschodnią granicą odnotowaliśmy w sierpniu, a we wrześniu odsetek badanych śledzących wydarzenia na Ukrainie jeszcze się zwiększył i obecnie jest taki sam jak w marcu.

Zainteresowanie wydarzeniami na Ukrainie częściej niż pozostali deklarują badani najlepiej wykształceni, mieszkańcy największych miast, osoby zadowolone z sytuacji materialnej swoich gospodarstw domowych, a w grupach społeczno-zawodowych – pracujący na własny rachunek, kadra kierownicza i specjaliści z wyższym wykształceniem oraz pracownicy administracyjno-biurowi. Można również zauważyć, że zainteresowanie wydarzeniami za naszą wschodnią granicą częściej deklarują mężczyźni niż kobiety.

Już drugi z kolei miesiąc zdecydowana większość ankietowanych (78%) uważa, że sytuacja na Ukrainie zagraża bezpieczeństwu Polski. Uwzględniając nieco dłuższą perspektywę czasową można zaobserwować, że wzrost poczucia zagrożenia dla naszego kraju – podobnie jak wzrost zainteresowania wydarzeniami na Ukrainie – odnotowaliśmy w marcu, w kolejnych miesiącach zaś poczucie zagrożenia malało. W sierpniu, wraz ze wzrostem zainteresowania wydarzeniami na Ukrainie, ponownie zarejestrowaliśmy wzrost poczucia zagrożenia dla Polski, a we wrześniu opinie na ten temat praktycznie się nie zmieniły.

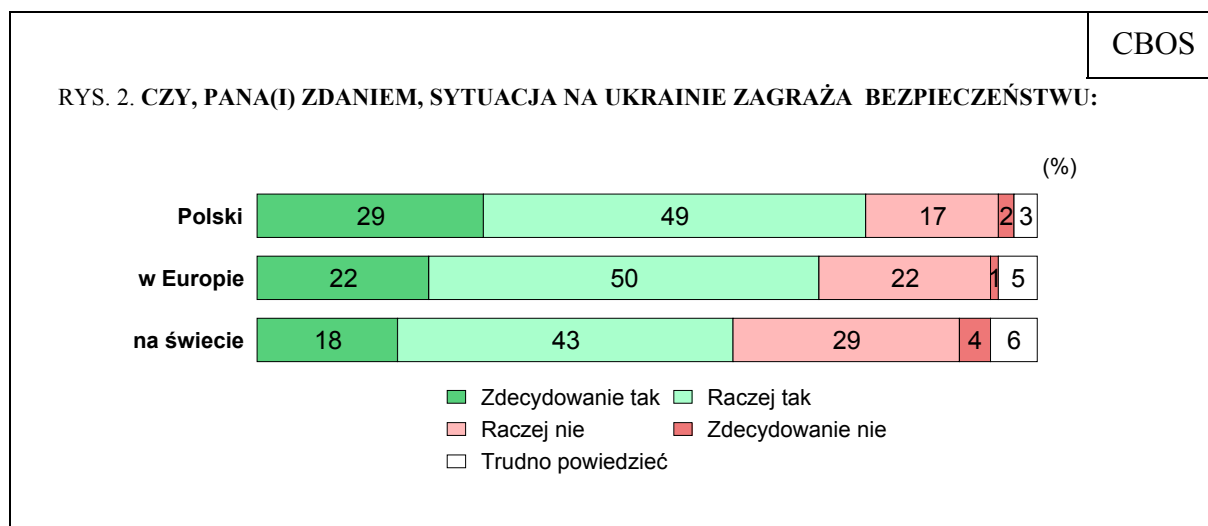

Tabela 1

Czy, Pana(i) zdaniem, sytuacja na Ukrainie zagraża bezpieczeństwu Polski czy też nie?	Odpowiedzi respondentów według terminów badań													
	II 2014		III 2014		IV 2014		V 2014		VI 2014		VIII 2014		IX 2014	
	w procentach													
Zdecydowanie tak	5	30	28	72	15	61	14	52	9	49	28	78	29	78
Raczej tak	25		44		46		38		40		50		49	
Raczej nie	50	60	22	24	27	33	32	39	36	42	14	16	17	19
Zdecydowanie nie	10		2		6		7		6		2		2	
Trudno powiedzieć	10		4		6		9		9		6		3	

Również drugi miesiąc z rzędu zdecydowana większość Polaków (72%) jest zdania, że konflikt na Ukrainie zagraża bezpieczeństwu w Europie. Dla porównania – w marcu, podczas kryzysu krymskiego, niepokój o bezpieczeństwo Europy wyrażało dwie trzecie badanych (66%), a w kwietniu – nieco ponad połowa (54%).

Tabela 2

Czy, Pana(i) zdaniem, sytuacja na Ukrainie zagraża bezpieczeństwu w Europie czy też nie?	Odpowiedzi respondentów według terminów badań							
	III 2014		IV 2014		VIII 2014		IX 2014	
	w procentach							
Zdecydowanie tak	20	66	11	54	20	71	22	72
Raczej tak	46		43		51		50	
Raczej nie	25	28	32	38	17	20	22	23
Zdecydowanie nie	3		6		3		1	
Trudno powiedzieć	6		8		9		5	

Obawy, że sytuacja na Ukrainie zagraża pokojowi na świecie, wyraża obecnie sześciu na dziesięciu badanych (61%) – więcej niż w sierpniu (o 9 punktów) i we wcześniejszych miesiącach. Wzrost przekonania, że wydarzenia za naszą wschodnią granicą zagrażają porządkowi międzynarodowemu, można wiązać ze szczytem NATO w Walii, który odbył się w okresie poprzedzającym nasz sondaż i mógł uwrażliwić opinię publiczną na kwestie bezpieczeństwa międzynarodowego.

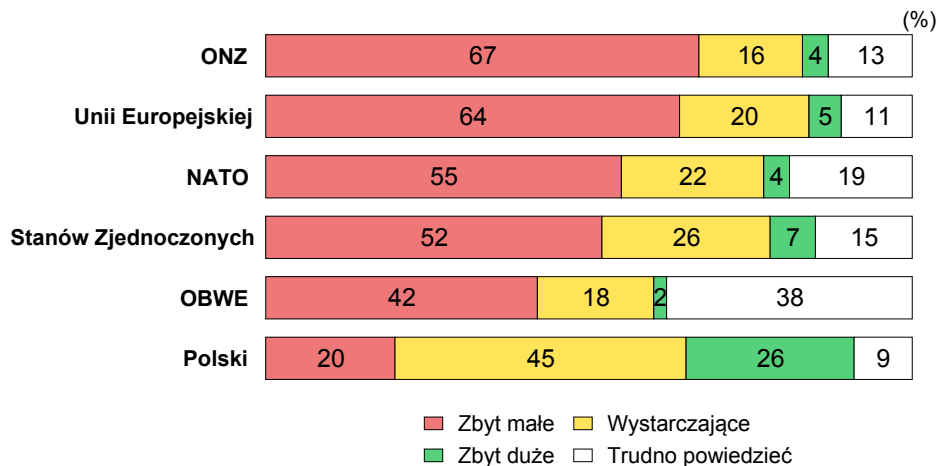
Tabela 3

Czy, Pana(i) zdaniem, sytuacja na Ukrainie zagraża bezpieczeństwu na świecie czy też nie?	Odpowiedzi respondentów według terminów badań							
	III 2014		IV 2014		VIII 2014		IX 2014	
	w procentach							
Zdecydowanie tak	15	52	8	42	14	52	18	61
Raczej tak	37		34		38		43	
Raczej nie	35	41	39	48	29	35	29	33
Zdecydowanie nie	6		9		6		4	
Trudno powiedzieć	7		10		13		6	

ZAAANGAŻOWANIE SPOŁECZNOŚCI MIĘDZYNARODOWEJ W ROZWIĄZANIE KONFLIKTU NA UKRAINIE

Polacy oceniają, że dotychczasowe zaangażowanie społeczności międzynarodowej w rozwiązanie konfliktu na Ukrainie jest niewystarczające. Mniej więcej dwie trzecie ankietowanych uważa, że ONZ (67%) oraz Unia Europejska (64%) niedostatecznie angażują się w rozwiązanie tego konfliktu, a ponad połowa badanych wyraża taką opinię o NATO (55%) oraz Stanach Zjednoczonych (52%). Zarzuty tego rodzaju opinia publiczna trochę rzadziej kieruje pod adresem OBWE (42%), należy jednak zaznaczyć, że spora grupa ankietowanych (38%) nie ma sprecyzowanego zdania na temat działań tej organizacji. Zupełnie inaczej natomiast respondenci postrzegają zaangażowanie Polski w rozwiązanie konfliktu na Ukrainie. Wśród badanych przeważa przekonanie, że działania naszego kraju na rzecz zażegnania konfliktu u naszych sąsiadów są wystarczające (45%), znacznie rzadziej wyrażany jest pogląd, że zaangażowanie Polski jest zbyt duże (26%), a najrzadziej – że zbyt małe (20%).

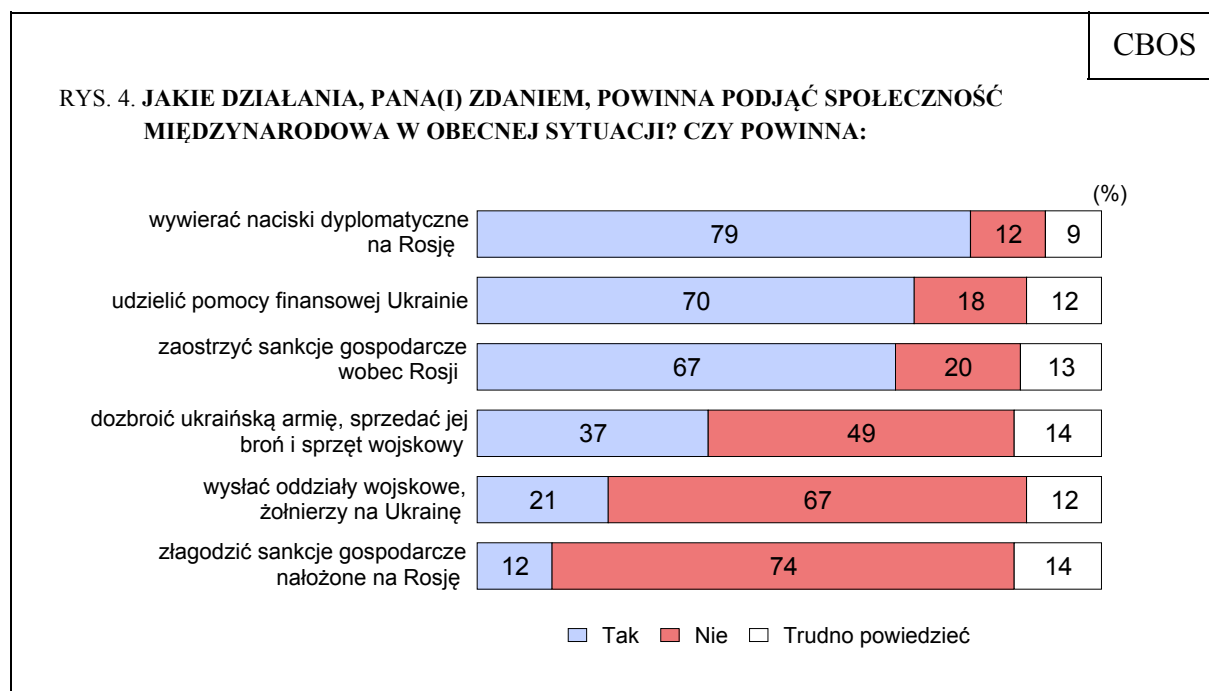
RYS. 3. JAK OCENIA PAN(I) DOTYCHCZASOWE ZAANGAŻOWANIE SPOŁECZNOŚCI MIĘDZYNARODOWEJ W ROZWIĄZANIE KONFLIKTU NA UKRAINIE? CZY ZAANGAŻOWANIE [...] JEST:

Generalnie można zauważyć zależność, że badani bardziej interesujący się wydarzeniami na Ukrainie, bardziej obawiający się, że konflikt ten rozprzestrzeni się na inne kraje, częściej oceniają zaangażowanie społeczności międzynarodowej jako zbyt małe, choć w przypadku ocen zaangażowania Polski zależność ta jest dosyć słaba. Opinie na temat zaangażowania naszego kraju w pewnym stopniu różnicuje wykształcenie oraz sytuacja zawodowa badanych. Stosunkowo najczęściej opinię, że jest ono wystarczające, wyrażają ankietowani z wyższym wykształceniem (56%), a w grupach społeczno-zawodowych – pracujący na własny rachunek (58%) oraz kadra kierownicza i specjaliści z wyższym wykształceniem (54%). Zarazem grupy te relatywnie rzadko sądzą, że zaangażowanie naszego kraju jest zbyt małe.

Badanych zapytaliśmy również, jakie działania, w ich przekonaniu, powinna w obecnej sytuacji podjąć społeczność międzynarodowa. Ankietowani najczęściej w tym kontekście mówili o rozwiązaniach dyplomatycznych, wywieraniu nacisków na Rosję (79%), w drugiej kolejności o udzieleniu Ukrainie pomocy finansowej (70%), a niewiele rzadziej o zaostreniu sankcji gospodarczych wobec Rosji (67%). Przekonanie, że społeczność międzynarodowa powinna dobrościć ukraińską armię, wyraża blisko dwie piąte ankietowanych (37%), podczas gdy przeciwnego zdania jest niemal połowa (49%). Jeszcze rzadziej Polacy opowiadają się za wysłaniem oddziałów wojskowych czy żołnierzy na Ukrainę – jedynie co piąty (21%) uważa, że wspólnota międzynarodowa powinna podjąć tego typu działania,

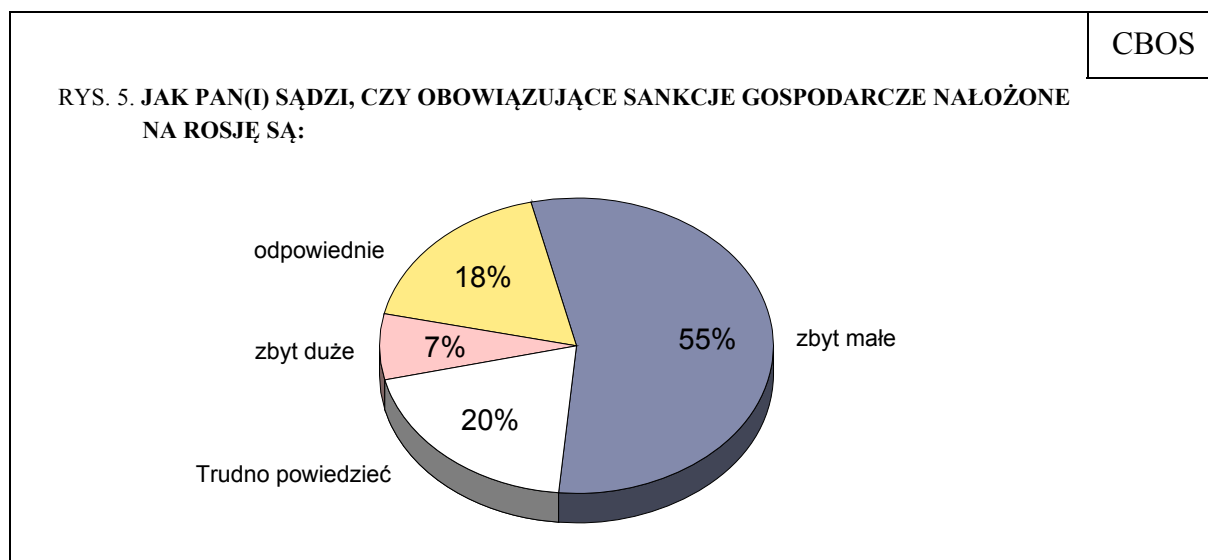
dwie trzecie zaś (67%) jest temu przeciwnych. Stosunkowo nieliczna grupa respondentów (12%) postuluje złagodzenie sankcji gospodarczych nałożonych na Rosję, prawdopodobnie licząc na utrzymanie kruchego rozejmu bądź też kierując się własnymi interesami. Można bowiem zauważyć, że za tym ostatnim rozwiązaniem częściej niż pozostali opowiadają się rolnicy (20%), którzy w największym stopniu odczuli skutki działań odwetowych Rosji w reakcji na unijne sankcje.

Gdy rozpoczynała się realizacja naszego badania, Unia Europejska wprowadziła kolejny pakiet sankcji wobec Rosji, obejmujący m.in. dalsze ograniczenia w dostępie do rynku kapitałowego dla niektórych instytucji finansowych, firm przemysłu obronnego oraz przedsiębiorstw naftowych. Z naszych wcześniejszych badań wynika², że Polacy w większości popierali decyzję o wprowadzeniu poprzednich sankcji, uznając ją za słuszną. Obecnie większość badanych (55%) uważa, że obowiązujące sankcje są zbyt małe, prawie jedna piąta (18%) jest zdania, że odpowiednie, a co czternasty respondent (7%) – że zbyt duże.

² Zob. komunikat „Konflikt ukraiński i wojna handlowa z Rosją”, sierpień 2014 (oprac. K. Kowalczyk).

Przeświadczenie, że sankcje gospodarcze nałożone na Rosję są zbyt małe, jest tym częstsze, im wyższe wykształcenie badanych. Wśród absolwentów wyższych uczelni pogląd taki wyraża 61% ankietowanych, a wśród osób z wykształceniem podstawowym już tylko 43%. Ponadto można zauważyć, że częściej niż pozostali przekonanie takie wyrażają mieszkańcy największych, ponadpółmilionowych miast (65%) oraz badani w wieku 45–54 lata (67%).

★

★

★

Mimo formalnie obowiązującego na wschodzie Ukrainy rozejmu między siłami rządowymi a separatystami wspieranymi przez wojska rosyjskie, sytuacja w tym regionie jest nadal napięta, co znajduje odzwierciedlenie w wynikach naszego sondażu. Już drugi z kolei miesiąc utrzymuje się bardzo duże zainteresowanie wydarzeniami na Ukrainie, porównywalne z tym, jakie rejestrowaliśmy w marcu, podczas tzw. kryzysu krymskiego. Większemu zainteresowaniu wydarzeniami za naszą wschodnią granicą towarzyszy, również

drugi miesiąc z rzędu, podwyższony poziom obaw, że konflikt na Ukrainie rozprzestrzeni się na inne kraje.

Wśród respondentów przeważa przekonanie, że zaangażowanie społeczności międzynarodowej w rozwiązanie konfliktu na Ukrainie jest zbyt małe, choć – w ich odczuciu – pewnym wyjątkiem jest Polska, której działania najczęściej uznawane są za wystarczające. Opinia publiczna oczekuje od społeczności międzynarodowej przede wszystkim dyplomatycznych działań na rzecz zażegnania konfliktu, w drugiej kolejności zaś wsparcia finansowego Ukrainy i zaostrzenia sankcji gospodarczych wobec Rosji.

Opracowała
Małgorzata OMYŁA-RUDZKA

A N E K S

Tabela 1

		Czy interesuje się Pan(i) wydarzeniami na Ukrainie czy też nie?		Liczba osób
		Interesuję się	Nie interesuję się	
		%	%	
Ogółem		88	12	946
Płeć	Mężczyźni	91	9	459
	Kobiety	84	16	487
Wiek	18-24 lata	81	19	106
	25-34	87	13	188
	35-44	90	10	166
	45-54	89	11	148
	55-64	92	8	167
	65 lat i więcej	85	15	171
Miejsce zamieszkania	Wieś	85	15	376
	Miasto do 19 999	90	10	139
	20 000 - 99 999	87	13	179
	100 000 - 499 999	88	12	156
	500 000 i więcej mieszk.	94	6	95
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	80	20	196
	Zasadnicze zawodowe	87	13	231
	Średnie	89	11	291
	Wyższe	94	6	227
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	95	5	96
	Średni personel, technicy	85	15	37
	Pracownicy adm.-biurowi	95	5	56
	Pracownicy usług	82	18	57
	Robotnicy wykwalifikowani	86	14	102
	Robotnicy niewykwalifik.	90	10	51
	Rolnicy	87	13	37
	Pracujący na własny rach.	98	2	46
	Bezrobotni	81	19	70
	Emeryci	89	11	205
	Renciści	84	16	57
	Uczniowie i studenci	81	19	80
	Gospodynie domowe i inni	85	15	51
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	93	7	118
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	89	11	70
	sekt. pryw. poza rolnict.	90	10	255
	prywatnym gosp. rolnym	88	12	41
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	85	15	117
	501-750	80	20	119
	751-1000	92	8	115
	1001-1500	89	11	173
	Powyżej 1500 zł	88	12	213
Ocena własnych war. mater.	Złe	81	19	114
	Średnie	87	13	430
	Dobre	90	10	402
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	88	12	61
	Raz w tygodniu	90	10	388
	1-2 razy w miesiącu	88	12	147
	Kilka razy w roku	87	13	228
	W ogóle nie uczestniczy	82	18	122
Poglądy polityczne	Lewica	89	11	148
	Centrum	89	11	310
	Prawica	92	8	271
	Trudno powiedzieć	79	21	217